

че идва най-невъроятното за тях — енергичната намъса на Европа на страната на полумесеца, противъ кръста. Поражението на Русия извиква, като законна реакция въ душитъ на масата и на интелигенцията, ненависть къмъ „коварната“ тази Европа, която е минавала за идеалъ на гражданско и културно устройство. Тирадитъ на Раковски въ „Предвестникъ“ противъ европейцитъ, които осуетяватъ благороднитъ усилия на Русия за освобождението ни, сж изтекли отъ сърдцето на всички добри патриоти, включително и Селимински. „Знае ли Европа, колко неповинни кърви се проливатъ днесъ въ България отъ турци кръвопийци?.. Днешни европейски кабинети играятъ жребия на челоуъчския родъ съ такоуа хладнокръвие, като че играятъ помежду си игра за преминаване на времето“. И Раковски и Селимински сж познали, че платоническитъ съчувствия къмъ „правата страна“ не изключватъ у европейцитъ диаметрално противоположно поведение, щомъ се касае за догонване на собственитъ имъ користни интереси.

Несъмнено, Селимински има правиленъ погледъ за огромния она напредкъ на нравственостъ, наука, общественъ животъ и конституционни или други вътрешно-политически придобивки въ нъкои западни държави. Той е готовъ да признае голъмия политически гений на Англия, проявенъ въ зависимостъ отъ характера на народа ѝ и следъ религиозната ѝ реформа. Той ще пише веднажъ, като засъга положителнитъ страни на евангелската черква: „Кждето тази черква владѣе, тамъ виждаме, за удивление, народътъ да напредва и да се увеличава. Стига, за примѣръ, да посочимъ днешна мощна Англия, която заема първо мѣсто между великитъ народи на земята...“ Но сжщата тази Англия, създала за своитъ поданици всевъзможи благоприятни условия за икономическо и духовно развитие, се обръща въ тиранка и експлоататорка навредъ, гдето я водятъ колониалнитъ ѝ или европейскитъ ѝ интереси. Франция може сжщо тъй да прави известни социални завоевания, напредничави отъ гледище на нъкои революционери-утописти. (И нека пжтемъ забележимъ: Селимински не е очарованъ отъ постояннитъ преврати въ отечеството на Волтера. Той осжда безредията на френската демокрация — напр. свалянето на краль Филипа и повикването начело на управлението на поета Ламартинъ; и той вижда какъ тѣзи сътресе-